

Kitlel Göçün Aşırı Sağ Hareketlerin Yükselişine Etkisi: Almanya Örneği (2015-2019)

Kitlel Göçün Aşırı Sağ Hareketlerin Yükselişine Etkisi: Almanya Örneği (2015-2019)[\[1\]](#)

Görkem ÇALIŞKAN

Giriş

İnsanların göç etme sebepleri arasında kendilerine daha iyi yaşam koşulları sağlamak, yaşadıkları ülkede gördükleri siyasi baskı ve iç savaş gibi insan hayatını tehlikeye sokacak durumlardan kaçınmak sayılabilmektedir. Avrupa göç edilen bölgelerin başında gelmektedir. Özellikle Almanya göçmenler için yeni bir yaşam kapısı olmuştur. İkinci Dünya Savaşından sonra Almanya'ya bir göç hareketi yoğun olarak başlamıştır. Yoğun göç 2015 yılında Suriye krizini takiben rekor seviyelere ulaşmıştır. İnsanların başka ülkelere göç etmeleri gittikleri sürekli olarak bir sorun olarak görülmüştür. Göç edenler, yerel halk tarafından istenmeyen kişiler olarak ilan edilmişlerdir. Aşırı sağ düşüncesinin de temelini oluşturan bu olgular günümüzde daha da artmış ve şiddet içeren eylemlere dönmüştür.

Avrupa'da son yıllarda aşırı sağ hareketlerin artması ve aşırı sağın şiddeti benimsenmesi bu konu hakkındaki çalışmaların yoğunlaşmasına sebebiyet vermiştir. Şiddet eylemlerinin özellikle göçmenlere yönelik olması ise yeni sorunlar doğurmuştur. Avrupa'ya yönelik göçün artması, göçmen karşıtı söylemlerin de yoğunlaşmasına ve siyasal şiddet hareketlerine dönüşmesine neden olmuştur. Şiddete dönüşümde ise Avrupa'da göçmen karşıtı aşırı sağ kuruluşların söylemlerinin etkisi yadsınamaz şekildedir. Özellikle Almanya'da 1960 yıllarında başlayan göç hareketleri ve göçmenlerin gittikçe çoğalması, 2015'de ise en yüksek göçmen artışının gözlemlenmesi aşırı sağ şiddetin artmasına yol açmıştır. Bu bağlamda bu çalışmada Almanya'da 2015 sonrası yaşanan göç artışının aşırı sağın yükselişine etkileri ortaya konulacaktır.

Aşırı Sağ Düşüncesi

Aşırı sağ günümüzde çok fazla rastladığımız bir terim ve son zamanlarda şiddet eylemlerinin altında görünen bir düşüncedir. Aşırı sağ düşüncesinin altında ise milliyetçilik, yabancı düşmanlığı, göç karşıtlığı, popülizm, İslamofobi ve ırkçılık gibi unsurlar yatmaktadır. Aşırı sağ bu perspektifte özellikle göçmen karşıtı politika izlemekte ve her kötü olayı göçmen nezdinde değerlendirmektedir.

Aşırı sağ düşüncesi Avrupa'da Almanya temelinde de göç karşıtlığı üzerinden tanımlanabilmektedir. Alman aşırı sağının ana argümanını oluşturan göçmenler ekonomik, sosyal ve kültürel alanda tehdit olarak görülmektedir. Yabancı karşıtlığı (*xenophobia*) günümüzde de hala devam eden şiddet eylemlerinin temelini oluşturmaktadır. Yabancı düşmanlığı kendi milletinden olmayan yabancı kişilere duyulan nefret olarak tanımlanmaktadır. Yabancı düşmanlığının temelinde kendi ırkından olmayanlardan korku duyma yatar. Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra bu korku Müslüman olanlara doğru yönelerek Avrupa nezdinde İslamofobinin yükselmesine neden olmuş; terörizm ile İslam dinini bağdaştırılmaya başlanmıştır. Ayrıca ekonomik sıkıntılar, güvenlik sorunları ve sosyal adaletsizlik gibi konuların sebepleri göçmenler olarak görülmektedir. Sosyal anlamda kendilerine ait olan değerlerin göç nedeni ile asimile edileceğinden korkan insanlar bu konuda yine yabancıları suçlamaktadır.

Aşırı sağ ideolojisinde göçmenlerin sosyal ve kültürel yapıyı tehdit ettikleri ve ekonomide ayrıcalık kazandıkları, işsizliğin yapı taşı olarak görülmesi ve en önemlisi de suç oranındaki artışın en büyük sebebi olarak görülmektedir. Bu bağlamda göç güvenleştirme unsuru olmuş ve bu da biz ve onlar ayrımının artmasına ve yabancıların terör ve suç ile ilişkilendirilmesine sebebiyet vermiştir (Şirin, 2016). Bu perspektifte aşırı sağ düşüncesinde biz ve onlar ayrımı derinleşmektedir. Aşırı sağın hedefindeki göçmenler biz ve onlar ayrımına maruz kalarak bütün kötülüklerin sebebi olarak görülmektedir. Bunların başında özellikle ekonomik krizler baş göstermektedir. Gelirden göçmenlerin pay alması, işverenlerin göçmenleri işe alması gibi sorunların temelinde göçmenlerin var olduğu kanısı aşırı sağın temelini yapı taşlarından birini oluşturmaktadır.

Kültür ise aşırı sağ düşüncesinde yatan bir korku olarak tanımlanabilir. Kendi kültürlerine tamamiyle yabancı bir kültürün yerleşip kendi kültürlerinin yok olacağı düşüncesi aşırı sağ altındaki şiddet eylemlerinin sebebidir. Özellikle Almanya'da İslam'ın getirdiği din çeşitliliği aynı zamanda kültür çeşitliliğini oluşturmakta ve bu yüzden İslam'ın Almanya'ya ait olmadığı düşüncesi aşırı sağ oluşumlarının söylemlerini oluşturmaktadır.

Aşırı Sağ ve Göç Olgusu

Göç, insanların savaş, ekonomik sıkıntılar, daha iyi şart arayışları dolayısı ile kendi yaşadıkları ülkelerden başka ülkelere geçişidir. Toplumda göç edenlere, göçmen ya da mülteci denmekte fakat bu kavramlar birbirlerinin yerine kullanılarak aynı kategoriye konulsa da aralarında farklılık bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler'e göre göçmen tanımının spesifik bir tanımı olmamakla birlikte "Göçmenler iş bularak hayatlarını iyileştirmek için, veya bazı durumlarda eğitim, aile birleşmesi veya başka sebeplerden dolayı yer değiştirebilir. Ayrıca doğal felaketler, kıtlık veya aşırı fakirlikten dolayı ortaya çıkan aşırı zor şartları azaltma amacıyla da yer değiştirebilir" (UNHCR, 2016) kişiler olarak tanımlanmaktadır. Mülteci ise "ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen" (Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme) kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlar her ne kadar belirlenmiş olsa da Avrupa halkında bu tanımlar geçersiz kalmakta ve insanlar sadece "yabancı" olarak görülmektedir. Eğer daha önceki yıllarda Avrupa'ya göçmüş ve çocuğu olmuş kişilerin çocukları bile o ülkenin vatandaşı olsa dahi yabancı olarak nitelendirilmektedir. Almanya'da da göçmen kökenli kavram "kendi Alman olarak doğmayanları ve ebeveynlerinden biri doğuştan Alman olmayan" (Deutsche Welle Türkçe, 2020) olarak kabul edilmekte ve istatistiklere de böyle yansımaktadır.

Avrupa devletleri göçmenler için daha iyi yaşam şartlarına sahip olabilecekleri bir yer olarak görülmüştür. Göçmen nezdinde Avrupa'nın daha iyi yaşam koşullarına sahip olması ve iş gücünün yüksek olması gibi sebepler yatmaktadır. Özellikle 1960'larda Avrupa'ya göç artmıştır ki bu göç Avrupalı devletler tarafından genç iş gücü olarak görülmüştür. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupalı devletlerin bu genç iş gücüne ihtiyacı artmış ve o dönemden itibaren çoğu zaman işçi anlaşmaları ile diğer ülkelerden kendi ülkelerine işçi transfer etmiştir. Bu Avrupa devletleri arasında en çok tercih edilen ise Almanya olmuştur. Almanya özellikle de Türkler açısından da iş ve daha iyi ekonomik hayat bakımından cazibeli gelmiş ve 1960 yıllarında özellikle Almanya'ya işçi göçleri başlamıştır.

Avrupa'ya İkinci Dünya Savaşı sonrası artan göç 1973 petrol krizi ile sekteye uğrasa da daha sonra tekrar bir göç akımı başlamıştır. Berlin Duvarı'nın yıkılması ve Soğuk Savaş'ın bir getirisi olarak Alman halkında milliyetçilik duygusu daha üst seviyelere ulaşmış hatta neo-Nazi yapılanmaları ortaya çıkmıştır. Bu milliyetçilik duygusunun yanı sıra göçmen karşıtlığı başlamıştır. Bu göçmen karşıtlığı şiddet içeren seviyeye ulaşmış, özellikle bu dönemde daha önceden Almanya'ya işçi olarak giden Türkler hedef alınmıştır. Özellikle Almanya bakımından 1961 yılında işçi anlaşmalarının bağlanması Türkiye'den de işçiler göç etmiştir. Türklerin Almanya'ya göçü Almanya'nın 1960 yıllarında Almanya'nın iş gücü ihtiyacını karşılamak için Almanya'dan talep üzerine gerçekleştirilmiş fakat bu hareket yıllar sonra sadece Türkler temelinde değil diğer göçmenlere karşı da şiddet eylemine dönüştürülen bir düşünceye evrilmiştir. Bu genç iş gücü zamanla istemeyen kişiler olarak gün yüzüne çıkmıştır. Genel olarak Avrupa'ya yaşanan bu göçler bir gün geriye göçün yaşanacağı fikri ile ortaya çıksa da bu çok az seviyede kalmıştır. Göç eden işçiler ailelerini de yaşadıkları yerlere getirmeye başlamış ve onların çocukları göç ettikleri yerin vatandaşı olmuşlardır.

1990 yıllarında Avrupa Birliği artan göç baskısı için adımlar atmış ve çatışmalardan kaçan insanların Avrupa ülkelerine gelmesini engelleyen yöntemleri benimsemiştir (Şirin, 2016). Avrupa Birliği her ne kadar bu engelleme çabalarına girse de özellikle yasadışı göçü engelleyememiştir. Özellikle Suriye'deki çatışmalardan dolayı kaçan insanların denizlerde görülen manzaraları ve kıyılara vuran cesetleri Avrupa'ya kaçan insanların görüntüleri tartışma konusu olmuştur. Özellikle 2015 sonrası göç krizi zirveye çıkmıştır.

Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra göçmen karşıtı hareketler artmaya başlamıştır. Bu olayları takiben özellikle Avrupa temelinde ekonomik ve sosyal sıkıntılardan sebepleri de her fırsatta göçmenler olarak görülmeye başlamıştır. Ayrıcalıklı grubun kendilerinin olması gerektiğini düşünen kişilerde göçmen karşıtlığı gittikçe yükselmeye başlamıştır. Günümüzdeki saldırılarda da bu düşüncenin izleri görülmektedir. Bu bağlamda bu düşünceler en çok aşırı sağ oluşumlarında görülmüş ve manifestolarında bunu sık sık kullanmaya başlamışlardır. Mevcut durumun kötüliğini suç istatistiklerindeki olumsuz değişimlerin sebebi olarak göçmenler görülmeye başlamıştır. Özellikle son yıllarda Avrupa'daki Müslümanlar, aşırı sağ partilerin hedefinde olmaya başlamış ve suç ve terörizm ile Müslümanları bağdaştırmaya başlamışlardır. Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı İzleme Merkezi 2005 yılında yayınladığı raporda Müslümanların İslamofobik saldırılara maruz kaldıklarını ve azınlıklara karşı yapılan bu eylemlerin ırkçılık ve yabancı düşmanlığı çerçevesinde daha geniş ele alınmasını vurgulamıştır (Alkan, 2015).

Göçmenlerin suç ile bağdaştırılması genel bir algı olarak Alman halkında oluşmuş ve bu göçmenlere karşı korku ve nefreti arttırmıştır. İstatistiklere bakıldığında 2015 yılında Almanya'da Alman suçlu sayısı 1.877.492 iken, yabancı suçluların sayısı 1.116.512 olarak saptanmıştır (Gürlevik, 2018). Almanya Suriye'de yaşanan olayların çok büyük etkisi ile 2015 yılında göç rekoru kırılmış ve 2015 yılında 2 milyon 140 bin kişi göç ederek toplam göçmen sayısı 17 milyon 100 bine ulaşmıştır (Deutsche Welle Türkçe, 2016). Koehler (2019)'e göre özellikle 2015 ve 2016 yıllarında görülen aşırı sağ şiddetin de "mülteci krizi" kaynaklı ortaya çıkmıştır.

Özellikle Almanya'ya yönelik artan göç, çok kültürlü yapının oluşmasına sebep olmuştur. Bu çok kültürlü yapıda insanlar kendi kültürlerini yaşatmaya odaklı davranabilmektedir. Almanya'da da halk kendi kültürlerini tehlikede görmüş ve bir bütünleşme yaşanmamıştır. Özellikle çok kültürlü toplumlarda devlet tarafından sadece yasalarla gerçekleştirilmeye çalışılan bu bütünleşme başarısız olmaktadır (Kocakaya, 2018). Almanya Başbakanı Angela Merkel her ne kadar göçmenler için açık kapı politikası benimseyip daha ılımlı yaklaşıp da parlamentodaki diğer partiler bu düşünceden uzak durmuşlardır. Bunlardan biri olan Almanya için Alternatif (AfD) 2013 yılında parlamentoya giremezken 2017 yılında %13.3 oy oranına çıkmış (BBC Türkçe, 2017) ve kendine olan desteği arttırmıştır.

Aşırı Sağ Oluşumlarının Söylemlerinde Göç: AfD ve Pegida

1980 itibarıyla Avrupa'da sistematik ana akım sağ partilerin dışında yeni aşırı sağ (right-wing) partiler olarak ortaya çıkmıştır (Arzheimer, 2015). Almanya'da özellikle göçmen artışı ile birlikte neo-Nazi oluşumlar ortaya çıkmış ve milliyetçilik ve yabancı düşmanlığı paradigmatları çerçevesinde söylemler geliştirmiştir. Bu aşırı sağ oluşumları göçmenlerin ekonomik olarak daha iyi yaşam koşullarına sahip olduklarını sonuç olarak da kendilerinden daha iyi olduklarının ve mevcut hükümetler tarafından benimsenen politikalar yüzünden bunların yaşadığı kansındalardır.

Almanya'da bunlardan biri olan aşırı sağ düşüncesine sahip AfD 2013 yılında kurulmuş ve %5 barajını aşamadığı için parlamentoda yer alamamıştır. AfD ilk ortaya çıktığında Avrupa Birliği politikalarını eleştirmiş ve Euro-septik yani Avrupa entegrasyonuna karşı (Arzheimer, 2015) bir yaklaşımı benimsemiştir.

AfD'nin manifestosu incelendiğinde "kültür, dil ve kimlik" ve "göç, uyum ve iltica" olarak iki bölümüne de yer aldığı görülmektedir. İlk olarak kültür, dil ve kimlik bölümünde Alman kültürünün baskın olduğunu, İslam'ın Almanlara ait olmadığını ve gittikçe sayısı artan Müslümanların kendi değerleri için tehdit oluşturduğuna vurgu yapılmıştır fakat AfD'nin İslamofobik bir düşünce yapısına sahip olmadığına da yer verilmiştir. Ayrıca artan göç olgusu ile birlikte artık göç politikalarının geçersiz olduğu vurgusu da yapılmıştır. Yaşanan bu olaylar yürütülen yanlış göç politikalarının sonucu olduğuna yer verilmiştir (AfD, 2017) AfD, göçmen aklanlarının Almanya'nın refah düzeyini düşürdüğünü savunmaktadır. Ayrıca gelen göçmenlerin aile birleşmesi için ailelerini yanında getirmesi Almanya için daha büyük bir külfet olduğunu düşünmektedirler (Meç, 2018). AfD, Merkel'in açık kapı politikasının yeni göçmenlerin gelmesine zemin hazırladığını da savunmaktadır (Beşer, 2018).

PEGİDA (Patriotische Europäer gegen die Islamisierung des - Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Avrupalı Yurtseverler) hareketi ise 2014 yılında bir Alman aşırı sağ hareketi olarak ortaya çıkmış ve Alman göç politikalarını, göçmenleri ve İslamlaşmayı hedefine almıştır (Thran & Boehne, 2015) Lutz Bachmann tarafından Dresden'de kurulmuştur. PEGİDA hareketi, IŞİD'in Ayn El Arab saldırısını gerçekleştirmesinden sonra Dresden'de iki grubun çatışmasına tepki olarak ortaya çıkmıştır (Alkan, 2015). İki grubun çatışmasını Ortadoğu'daki çatışmaların kendi ülkelerine taşınması olarak algılayan 300 kişilik grup ilk gösterilerini buna tepki olarak yapmış ve her Pazartesi bu gösteriler devam etmektedir. 2015 yılında PEGİDA protestolarına katılanların sayısı 25.000 kişiye çıkmıştır PEGİDA'nın başındaki isim Lutz Bachmann, yasadışı bu örgütlerin Almanya için dini tehlikelere dikkat çekmiştir (Dostal, 2015). PEGİDA, sosyal medyayı aktif kullanmak ile birlikte burada yaptığı paylaşımlarda dikkat çekebilen bir gruptur. Genel olarak bakıldığında kontrolsüz göçe karşı, İslamofobi düşüncesini savunan ve cinsiyetçilik karşıtı bir oluşumdur (Stier, Posch, Bleier, & Strohmaier, 2017). Kendilerinden olmayanı ötekileştirme eğilimine sahip olan PEGİDA sosyal medyayı bunun için etkin olarak kullanmış; özellikle Lutz Bachmann Facebook üzerinden göçmenleri şüphe ve pislik olarak nitelendirmiş ve bu yüzden mahkeme karşısına çıkmıştır (BBC, 2016). PEGİDA, yayınladığı manifestosunda suç işleyen göçmenlerin sınır dışı edilmesi, polise bu konuda daha fazla yetki verilmesi ve mültecilerin tek bir yerde toplanmaktansa bütün Almanya'ya dağıtılması gerektiği savunulmaktadır (Alkan, 2015).

Suriye krizinin ortaya çıkması ile birlikte milliyetçilik düşüncesinin baskın olduğu grup PEGİDA, AfD ile bağ kurmaya başlamıştır (Meç, 2018). AfD hem mülteci krizinin getirdiği ortam hem de buna yönelik söylemleri, PEGİDA'nın AfD içinde güç kazanmaya başlaması ile oylarını arttırmıştır. 2015 Suriyeli mülteci krizi ve tarihi göç oranının yaşanması AfD'nin söylemlerinin ana temelinin oluşturmuştur. Bu söylemler sonucu 2017 yılında Nazi yönetiminden beri ulusal parlamentoya giren ilk aşırı sağ ana muhalefet olmuştur (Meç, 2018). AfD'nin oy oranlarının artmasında PEGİDA'nın desteği olduğu düşünülmektedir.

Göçmenlere Yönelik Saldırıları

Almanya'da 2019 istatistiklerine göre 2018 yılında 83 milyon vatandaşa sahip Almanya'nın 20 milyon 800 bin göçmen kökenli vatandaşı bulunmaktadır (Deutsche Welle Türkçe, 2019). 1960 yıllarından beri Almanya'ya göçler yaşanmış ve 2015 yılında ise tarihinin en yüksek göç oranı gözlemlenmiştir. Bu göç artışında en büyük sebep ise Suriye krizidir. Aslında Türkiye'ye bakarak çok az Suriyeli sığınmacı alan Almanya'da 2015 sonrası aşırı sağ düşüncesinin daha fazla olmasının nedeni sadece Suriye krizi değildir. Çok uzun bir süredir göç alan Almanya'da göçmenlerin davranışları zamanla halk tarafından tolere edilemeyen bir hale gelmiştir. Aslında göçmenlerin yukarıda belirtildiği gibi suç oranlarına baktığımızda neredeyse eşit olan suçlu sayısı yine de göçmenlerin suç oranlarının daha yüksek olduğu algısını yıkamamıştır.

Burada bir başka bakılması gereken göçmenlerin göç ettikleri yerde kendi kültürlerini korumalarıdır. Özellikle İslamofobi bağlamında gelişmesi Avrupa üzerinden göç eden insanlara karşı Müslümanlar kadar tepki verilmesinin sebebi de kültür görünmektedir. Din ve kültürün bu noktada belirleyici rol aldığı görülebilmektedir. Din farklılıkları, kültür farklılıklarını ortaya çıkarmış ve Almanlar tarafından kendi kültürlerinin yok edileceği korkusu sarmış ve yabancı düşmanlığı başlamıştır. Bu noktada 11 Eylül saldırıları, Londra, Madrid ve Paris saldırıları bu korkunun zirveye ulaşmasına sebep olmuştur.

Bakılması gereken bir diğer nokta ise göçmenlere karşı yapılan saldırılardır. Özellikle Almanya'da 2000 yılında NSU (Nasyonal Sosyalist Yeraltı) adında terör örgütü ortaya çıkmış ve Türklerle yönelik kundaklama başta olmak üzere birçok eylem gerçekleştirmiş fakat Almanya bu olayların bir terör örgütü tarafından yapıldığını çok sonra anlamıştır. Almanya'da Türklerin sahip olduğu çok fazla döner restoranları olması ve öldürülenlerin çoğunun da bu restoranların sahibi olmasından dolayı dönerci cinayetleri olarak bilinmekteydi fakat bu 2011 yılında en kötü tanımı olarak kabul edilmiştir (Fürstenau, 2018).

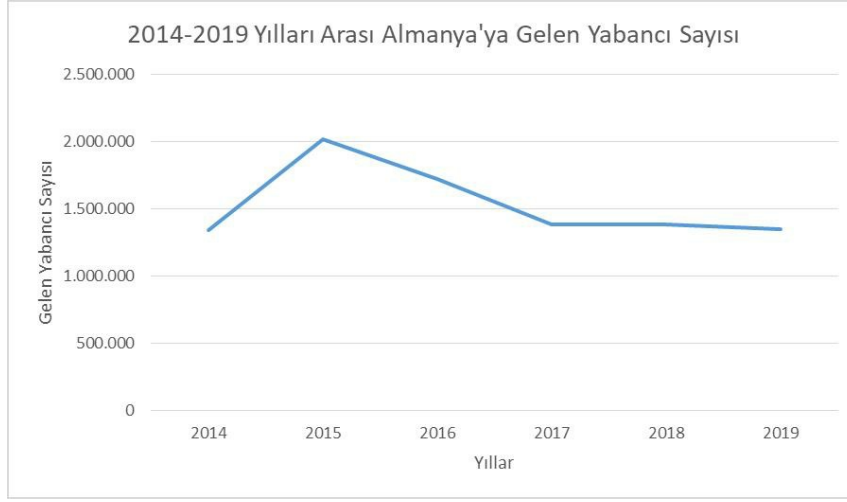
Saldırıları 2000 yılında ilk Enver Şimşek'in öldürülmesi ile başlamış 2007 yılında bir polis memurunun öldürülmesi ile sonlanmıştır. Polis memurunun öldürülmesi ilk başta ırkçı saldırı olabileceği düşüncesinin ortaya çıkmasında bir etkidir. Enver Şimşek çiçek satıcısı olarak silahlı saldırıya uğramıştır. 9 Haziran 2005 tarihinde Nürnberg'de büfesinin önünde saldırıya uğrayan İsmail Yaşar ise NSU terör örgütünün altıncı kurbanı olarak öldürülmüştür. İsmail Yaşar öldürülmeden bir hafta önce Nürnberg'in en iyi dönercisi seçilmiş, öldürüldükten sonra ise mafya ile bağlantısı olduğu söylenmiş fakat onu öldürenler NSU'nun diğer cinayetlerini işleyen Uwe Böhnhardt ve Uwe Mundlos'tur (Perspektif, 2019).

Almanya'daki bu saldırılar sadece Türklere yönelik değildir. Halle saldırısı olarak geçen eylemde Stephan Balliet, araba kiralayıp patlayıcılarla doldurduktan sonra sinagoga girmek istemiş fakat başarılı olamamıştır. Başarılı olamayınca önce bir kadını öldürmüştü ve daha sonra bir Türk'ün işlettiği bir dönerci dükkânında birini öldürmüştür. Saldırdan önce saldırgan aşırı sağcı bir manifesto ve saldırıyı da canlı yayınlamıştır. Almanya İçişleri Bakanlığı ise bu saldırıyı Yahudi düşmanı bir saldırı olarak tanımlamıştır (Deutsche Welle Türkçe, 2019). 2019 yılının başında ise Kuzey Ren Vestfalya'da göçmen kökenlilerin üzerine araç sürülmesi ve 8 kişinin yaralanması ile sonuçlanmıştır. 19 Şubat 2020 tarihinde ise Hanau'da Tobias Rathjen, iki nargile kafeye saldırmıştır. Saldırdan birkaç gün önce manifesto yayınlamış ve bulgulara göre 24 kişilik bir ölüm listesi hazırlamıştır. Saldırıda 5 Türk ve toplamda 9 yabancı kökenlinin ölümüne yol açmış daha sonra annesini ve kendisini öldürmüştür. Alman araştırmalarına göre saldırgan aşırı sağcı siteleri takip ediyor ve göçmen karşıtı, ırkçı bir politikayı benimsemiştir. Manifestosunda Türkiye'nin de dâhil olduğu çoğunluğunun Ortadoğu ve Afrika ülkelerinin bulunduğu bir liste yayınlamış ve bu ülkelerin Almanya'yı yıktığını belirtmiştir. Hanau saldırısında özellikle AfD'ye yönelik eleştiriler gelmiştir. AfD'nin bu saldırılarda söylemleri ile bu saldırıların arkasındaki aktör olduğu vurgulanmıştır (Deutsche Welle Türkçe, 2020). Hala günümüzde aşırı sağ oluşumlarının eylemleri devam etmektedir. Aşırı sağcı düşünceye sahip olan iki kişi 2020 yılının Nisan ayının sonunda ise Köln'de Tuğra Camisine ırkçı bir saldırı yapılarak caminin duvarına "Defolun- Düzensiz Kaosa" (AA, 2020) yazmışlardır.

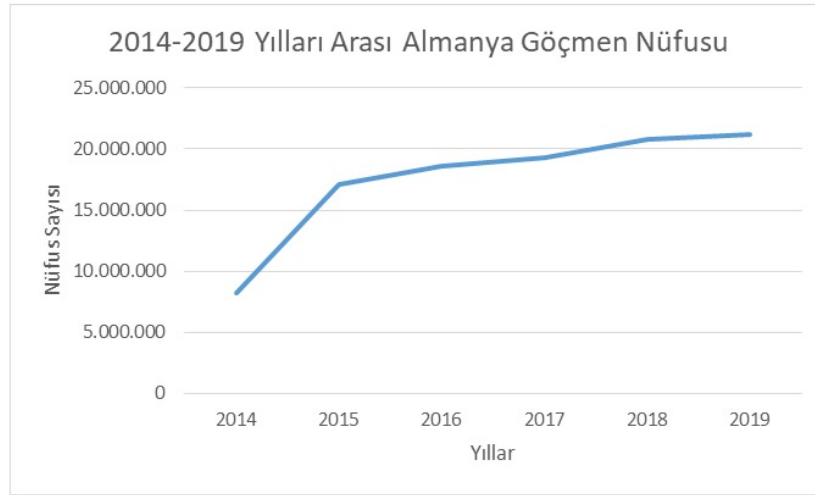
Sonuç olarak Almanya'da işlenen bu suçlarda ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve İslamofobi gibi düşüncelerin yattığı aşikârdır. Özellikle ilk başlarda örgütlü yapılan bu saldırılar son zamanlarda kişiler tek başına saldırıları yapmaya başlamış ve birbirlerini örnek aldığı söylenebilir. Örneğin Tobias Rathjen, Halle saldırısını gerçekleştiren Balliet gibi saldırıdan önce bir manifesto hazırlamıştır. Balliet de tıpkı Yeni Zelanda'daki Christchurch'deki cami saldırısında olduğu gibi eylemi internetten yayınlamıştır.

Yapılan bu eylemlerin hedefindeki göçmenler ekonomik ve sosyokültürel yapının bozulmasının ana sebebi olarak görülmektedir. Göçmenlerin suç oranlarının azlığı veya çokluğu aşırı sağ düşüncesi için göz ardı edilebilir çünkü tek sebep suç işleme oranları değil, yukarıda da bahsedilen sosyokültürel ve ekonomik sebeplerdir. Meç (2018)'e göre AfD göçü güvenleştirmiş ve söylemlerini bunun üzerine inşa etmiştir. AfD'nin 2015 sonrası güç kazanmasının en büyük sebebi yaşanan Suriyeli mülteci krizidir. Zaten yıllardan beri süregelen yabancı düşmanlığı Suriyelilerin ülkeye göç etmesi ile zirveye ulaşmıştır.

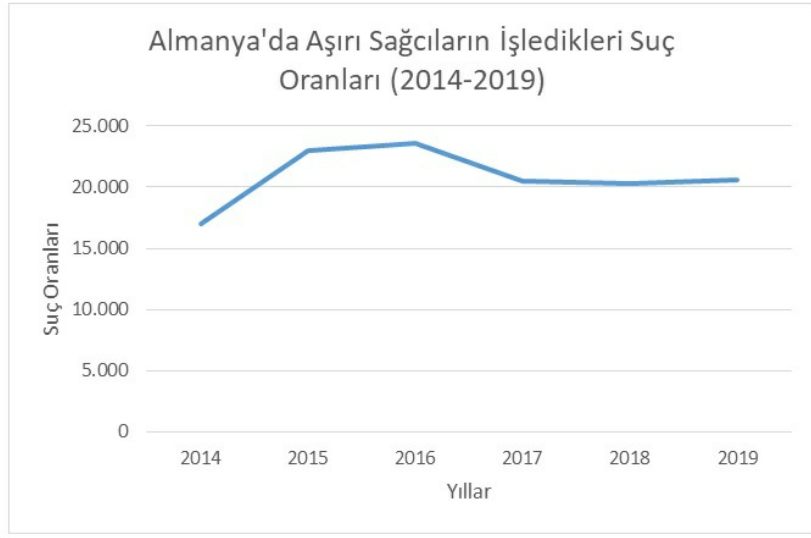
Göçmenler her ne kadar aşırı sağ söylemlerinde potansiyel suçlu olarak görülseler de göçmenler aşırı sağcıların saldırılarına da maruz kalmışlardır. Aşağıda yer alan grafiklerde Almanya'daki göçmen nüfusundaki artış ve azalışlar, AfD'nin yıllara göre oy oranları ve göçmenlere yönelik aşırı sağcıların işlediği suçların verileri yer almaktadır. Göçmen nüfusundaki artışın 2015 yılındaki artış gözlemlenebilmesi için 2014 yılı itibarı ile baz alınmıştır. Almanya'daki genel seçimlerin dört yılda bir yapılması nedeni ile 2013 ve 2017 yılları esas alınmıştır. Almanya'nın aşırı sağcıların işledikleri suçların sınıflandırılmasında bazı eksiklikleri vardır. Sebebi ise Almanya'nın göçmenlere yönelik saldırıları sınıflandırılmasında bunu göçmen karşıtlığı olarak değil işlenen suçta göre başka suç kategorileri altında değerlendirmeye almıştır. Bu yüzden göçmenlere yönelik yapılan aşırı sağcı saldırılar AA (2020) verileri baz alınarak 2014 yılından itibaren ele alınmıştır.

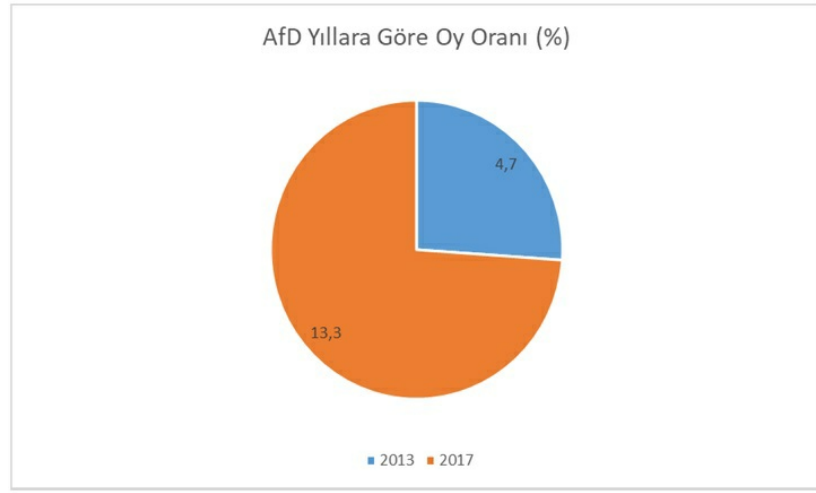
Grafik 1: Almanya'ya gelen Alman olmayan Göçmen Sayısı[2]

Grafik 2: 2014-2019 Yılları Arası Almanya Göçmen Nüfusu[3]

Grafik 3: Aşırı Sağcıların İşledikleri Suç Oranları[4]

Grafik 4: AfD'nin Yıllara Göre Oy Oranı (%) [5]

Grafiğe göre Suriyelilerin de Almanya'ya göç etmesi ile 2015 yılında göç artışında zirve yapması, devam eden 2016 yılında göçmenlere yönelik suçların artmasının nedeni olarak görülebilir. İlerleyen yıllarda 2016'ya göre azalsa da 2019 yılında tekrardan yükselişe geçmeye başlamıştır. Bu perspektifte AfD'nin oy oranlarına bakıldığında 2013 yılında genel seçimlerde %5'lik oranı geçemeyen AfD, 2017 yılında oy oranını %13,3'e çıkarmıştır.

Sonuç

Almanya özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra göç almaya, 1960 yılının başlarından itibaren işçi anlaşmaları ile ülkeye işgücü almaya başlamıştır. Bir süre sonra ülkelerine döneceği düşüncülen göçmenler kalıcı bir hale gelmeye, kendi ülkelerindeki eş ve çocuklarını da Almanya'ya getirmeye başlamışlardır. Almanya'nın bu işçilere kendi yüksek bir refah düzeyi sağlaması o dönemdeki işçi göçünün ana sebebinin oluşturmaktadır. Ekonomi bu bağlamda göçmenlerin Almanya'ya yönelmesine sebep olurken yıllar içerisinde de aşırı sağcılar ortaya çıkmasındaki sebep olmuştur.

Göçmenlerin kendi kültürlerini Almanya'da korumaları aşırı sağcıların dikkat çektiği diğer bir noktadır. Aşırı sağcıların söylemlerine bakıldığında göçmen olarak sadece Müslümanlar ele alınmaktadır. İslam dininin kendi kültürlerine ait olmadığını her fırsatta vurgulayan aşırı sağ oluşumlar bu düşünce ile hareket etmişlerdir. Yabancı düşmanlığı Almanya'da bu çerçevede ortaya çıkmış ve yapılan eylemlerin de sebebinin oluşturmıştır.

Günümüzde Avrupa'da aşırı sağın yükselişte olduğu söylemleri gittikçe önemini artırmaktadır. Avrupa'daki aşırı sağ partilerin önem kazanması ve seçimlerde bir başarıya ulaşabilmeleri halk nezdinde de kabulünün arttığına işaret etmektedir. Özellikle Avrupa Parlamentosunda da aşırı sağ ve nefret söylemleri günümüzde daha sık kullanılmaya başlanmıştır. Bu söylemlerin şiddet eylemlerindeki düşünce altyapısını oluşturması ve radikalleşmeyi artırması da dikkat çekmektedir. Avrupa'da aşırı sağın yükselişini engellemeye yönelik araştırma yapan kuruluşlar kurulsun da özellikle 2019 sonu ve 2020 başı itibarı ile özellikle Almanya'da aşırı sağ düşüncelerin tetiklediği şiddet eylemleri artmaya devam etmektedir.

Kaynakça

AA. (2020, 5 1). Almanya'da camiye irkçi saldırı: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/almanya-da-camiye-irkci-saldiri/1825568> adresinden alındı

AA. (2020, 3 20). Almanya'da aşırı sağcıların işlediği suçlar yükselişe geçti: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/almanya-da-asiri-sagcilarin-iledigi-suclar-yukselse-gecti/1772764> adresinden alındı

AfD. (2017, Nisan 12). *MANIFESTO FOR GERMANY The Political Programme of the Alternative for Germany* AfD.de: https://www.afd.de/wp-content/uploads/sites/111/2017/04/2017-04-12_afd-grundsatzprogramm-englisch_web.pdf adresinden alındı

Alkan, M. N. (2015). Avrupa'da Yükselen İrkçilik: Pegida Örneği. *Akademik Bakış*, 275-289.

Arzheimer, K. (2015). The AfD: Finally a Successful Right- Wing Populist Eurosceptic Party for Germany. *West European Politics* 38, 1-29.

BBC. (2016, Nisan 19). *Almanya'da aşırı sağcı Pegida'nın kurucusu yargılanıyor*. BBC News Türkçe: https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160419_almanya_pegida_mahkeme adresinden alındı

BBC Türkçe. (2017, 9 24). Almanya'da Merkel 4. kez genel seçimi kazandı, AfD yüzde 13 oyla Meclis'e girdi: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-41380859> adresinden alındı

Beşer, M. E. (2018). Merkel Liderliğinde Almanya: Göç Politikasında Kırılmalar. *Migration Policy Center*, 1-9.

Deutsche Welle. (2016, Aralık 12). Deutsche Welle Türkçe: <https://www.dw.com/tr/almanya-2015te-rekor-g%C3%B6%C3%A7/a-36767110> adresinden alındı

Deutsche Welle Türkçe. (2016, 12 14). Almanya'ya 2015'te rekor göç: <https://www.dw.com/tr/almanya-2015te-rekor-g%C3%B6%C3%A7/a-36767110> adresinden alındı

Deutsche Welle Türkçe. (2019, 10 9). Deutsche Welle Türkçe: <https://www.dw.com/tr/almanya-sinagoga-a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1-sa%C4%9F%C4%B1-sald%C4%B1r%C4%B1-%C5%9Foku/a-50763957> adresinden alındı

Deutsche Welle Türkçe. (2019, 3 16). Almanya'da mültecilere yönelik yaklaşık 2 bin suç işlendi: <https://www.dw.com/tr/almanya-n%C3%BCtecilere-y%C3%B6nelik-yakla%C5%9F%C4%B1k-2-bin-su%C3%A7-%C5%9Flendi/a-47946025> adresinden alındı

Deutsche Welle Türkçe. (2019, 7 29). Seehofer Frankfurt saldırısı nedeniyle tatilini yarıda kesti: <https://www.dw.com/tr/seehofer-frankfurt-sald%C4%B1r%C4%B1s%C4%B1-nedeniyle-tatilini-yar%C4%B1da-kesti/a-49793938> adresinden alındı

Deutsche Welle Türkçe. (2020, 2 21). "AfD iç istihbarat tarafından izlensin": <https://www.dw.com/tr/afd-ic-istihbarat-teraf%C4%B1ndan-izlensin/a-52458429> adresinden alındı

Dostal, J. M. (2015). The Pegida Movement and German Political Culture: Is Right- Wing Populism Here to Stay? *The Political Quarterly*, 86(4), 523-531.

Fürstenau, M. (2018, 7 3). *Deutsche Welle Türkçe*. NSU davası: Bir başarısızlık hikayesinin kronolojisi: <https://www.dw.com/tr/nsu-davas%C4%B1-bir-ba%C5%9Far%C4%B1s%C4%B1z%C4%B1k-hikayesinin-kronolojisi/a-44500940> adresinden alındı

Gürlevik, D. (2018). Almanya'nın Suç Coğrafyası: Almanlar, Yabancılar- Türkler. *Almanya'nın Suç Coğrafyası: Almanlar, Yabancılar- Türkler*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı.

Kocakaya, R. (2018). Göç Bağlamında Yabancı Düşmanlığı ve Toplumsal Bütünleşme. *JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SO RESEARCHES*, 88-96.

Koehler, D. (2019). Violence and Terrorism from the Far- Right: Policy Options to Counter an Elusive Threat. *ICCT Policy Brief*, 1-21.

Meç, S. N. (2018). Göçün Güvenleştirilmesi: Almanya'da Aşırı Sağ Parti AfD'nin Yükselişi ve Suriyeli Mülteci Krizi. *Disiplinlerarası Karşılaşmalar*, 123-150.

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme. (Erişim Tarihi 2020, Nisan 15). http://www.danistay.gov.tr/upload/multecilerin_hukuki_durumuna_dair_sozlesme.pdf adresinden alındı

Perspektif. (2019, 6 9). İsmail Yaşar: NSU Terör Örgütünün 6. Kurbanı: <https://perspektif.eu/2019/06/09/ismail-yasar-nsu-teror-orgutunun-6-kurbani/> adresinden alındı

Sebastian Stier; Lisa Posch; Animm Bleier; Markus Strohmaier. (tarih yok). When Populist become popular: Comparing Facebook use by the right-wing movement Pegida and German political parties. *Communication & Society*, 1-26.

Şirin, N. A. (2016). Çabalar Sonuç Verecek Mi? Avrupa Birliği'nin Ortak Bir Göç ve Sığınma Politikası Oluşturma Girişimleri. S. G. Öner, & N. A. Öner (Ed.), *Küreselleşme Çağında Göç* (s. 540). İstanbul: İletişim Yayınları.

Thran, M., & Boehnke, L. (2015). The value-based Nationalism of Pegida. *Journal For Deradicalization*, 178-209.

UNHCR. (2016, Mart). *Mülteci ve Göçmen?* UNHCR: https://www.unhcr.org/cy/wp-content/uploads/sites/41/2018/02/UNHCR_Refugee_or_Migrant_TR.pdf adresinden alındı

[1] Atf için: Çalışkan, G. (2020). Kitleleşen Göçün Aşırı Sağ Hareketlerin Yükselişine Etkisi: Almanya Örneği (2015-2019). Erişim adresi: <https://www.teram.org/icerik/kitlelesen-gocun-asiri-sag-hareketlerin-yukselisine-etkisi-almanya-omegi-2015-2019-109>

[2] (Destatis Statistisches Bundesamt, 2020)'deki verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

[3] Alman Federal İstatistik Kurumu Basın Yayınları taranarak oluşturulmuştur (Destatis Statistisches Bundesamt)

[4] Veriler (Başay, 2020) ve (Usubaliev, 2017)'den alınan veriler ile oluşturulmuştur.

[5] (BBC Türkçe, 2017)'den alınan veriler ile oluşturulmuştur.